

קרן פנסיה ותיקה

עמיתים קרנות הפנסיה הוותיקות

דוחות כספיים ביניים ליום 30 ביוני, 2016

תוכן העניינים

עמוד..... 1	פתח דבר	
עמוד..... 5	תאור תמציתי של קרנות הפנסיה	.1
	מבנה ארגוני	1.1
	ארועים מיוחדים	1.2
	חקיקה ראשית וחקיקת משנה	1.3
	חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון	1.4
עמוד..... 13	מצב כספי- ההתחייבות הפנסיונית	.2
	הערכת ההתחייבות האקטוארית	2.1
	גרעון הקרן	2.2
	אופן חישוב הסיוע לקרנות	2.3
	שיטת חלוקת הסיוע	2.4
	כרית ביטחון לקרנות	2.5
עמוד..... 15	תוצאות הפעילות	.3
	תשואת הקרן	3.1
עמוד..... 16	השפעת גורמים חיצוניים	.4
	התחייבויות תלויות ותביעות משפטיות	4.1
עמוד..... 17	בקורות ונהלים	.5
עמוד..... 18	בקרה פנימית על הדיווח הכספי	.6

פתח דבר

א. כללי

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר הן "קופות גמל לקצבה" ו"קרנות ותיקות", כהגדרת המונחים בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הפיקוח גמל") ובתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה"), והן מאושרות ופועלות לפיהם. קרנות אלו סגורות למצטרפים חדשים החל מיום 1.4.95, בהתאם להחלטת הממשלה.

בעקבות הגרעונות שנוצרו בחלק מקרנות הפנסיה הוותיקות, בוצעה במהלך שנת 2003 רפורמה מקיפה. במסגרת הרפורמה האמורה הותקן תקנון אחיד לכלל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר: מבטחים, מקפת, קג"מ, נתיב, בניין, חקלאים אגד והדסה (להלן: "הקרנות" או "קרנות הפנסיה" או "הקרנות הוותיקות שבהסדר") ומונה להן מנהל מיוחד. כן נקבע במסגרת אותה רפורמה כי יינתן סיוע ממשלתי לקרנות שבהסדר לצורך מימון הגרעונות האקטואריים.

החל מיום 1 באוגוסט 2011 מכהן מר יואב בן אור כמנהל מיוחד של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), למנהל המיוחד נתונות כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון ולדירקטורים שלו.

לצורך הסדרת האיחוד התפעולי של הקרנות הוותיקות שבהסדר, נחתם בין הקרנות "הסכם לאיחוד תפעולי" המהווה תשתית משפטית להסדרת התפעול המשותף, לרבות בנושא חלוקת הוצאות התפעול בין הקרנות. האיחוד התפעולי בין הקרנות שבהסדר הביא לצמצום משמעותי בעלויות התפעול וכן להתייעלות בעבודה השוטפת.

במסגרת האיחוד התפעולי של הקרנות, נשמרת הזהות המשפטית הנפרדת של כל קרן, ובכלל זה קיימת הפרדה ברורה בין הנכסים וההתחייבויות של כל קרן.

ב. הסיוע הממשלתי והגרעון האקטוארי

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, מעבירה הממשלה לקרנות סיוע ממשלתי (פירוט לעניין היקף הסיוע הממשלתי הכולל ראה בסעיף 3.5.3).

ביום 29 באוגוסט 2013 הורה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן: "הממונה על שוק ההון" או "המפקח על הביטוח") על עדכון לוח תזרים המזומנים לסיוע הממשלתי הישיר לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר. ביום 30 בדצמבר 2014 הורה הממונה על עדכון נוסף של לוח תזרים המזומנים לסיוע הממשלתי הישיר לקרנות הפנסיה, וזאת בשל נסיבות הנוגעות לתקציב המדינה לשנים 2014 ו-2013.

עדכון לוח תזרים המזומנים שבוצע באוגוסט 2013 הביא להארכה של 10 שנים בתקופה הכוללת להעברת הסיוע הממשלתי הישיר לקרנות (כך שמועד סיום העברת הסיוע האמור נקבע לשנת 2048 במקום שנת 2038 לפי לוח תזרים המזומנים הקודם).

הפריסה המעודכנת הגדילה את שווי הסיוע ובנוסף הביאה להארכת משך החיים הממוצע של נכסי הקרנות ולצמצום הפער הכולל שבין משך החיים הממוצע של ההתחייבויות בקרנות ביחס לנכסי הקרנות.

ככל שכלל נכסי הקרן, לרבות הסיוע הממשלתי, לא יספיקו לכיסוי מלוא סכום הגרעון האקטוארי, או ככל שיתקיים עודף אקטוארי, יופעל מנגנון האיזון האקטוארי הקבוע בהוראות התקנון האחד, וזאת אם הגירעון או העודף האקטוארי הם בשיעורים הקבועים לעניין הפעלת המנגנון לפי הוראות התקנון.

ביום 3.3.2015 פרסם אגף שוק ההון הבהרה, לפיה בכוונתו לקבוע בהוראות הממונה לדיווח כספי לקרנות פנסיה ותיקות, שינוי באופן הדיווח על התחייבויות ונכסי הקרן, כך ששיעור הגירעון או העודף המוצג במאזן יהיה זהה לשיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון.

אגף שוק ההון הבהיר כי יש להפעיל את מנגנון האיזון רק אם שיעור השינוי הנדרש בהתחייבויות הקרן לשם איזון הקרן, עולה על השיעור הקבוע בתקנון, וזאת במובחן משיעור הגירעון המוצג במאזן.

על פי הוראות התקנון, אם הגרעון האקטוארי יעלה על 5% מסך כל ההתחייבויות של הקרן, או ככל שיווצר גרעון אקטוארי בסכום העולה על 3% מההתחייבויות במשך שלוש שנים ברציפות, על קרן הפנסיה, בכפוף לאישורו של המפקח על הביטוח, להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, כך שיופחתו זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאיירים, בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגובה יתרת הגירעון.

יצוין כי באופן דומה, ככל שיווצר עודף אקטוארי בשיעור שיעלה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן, תהיה רשאית הקרן, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח, להגדיל את זכויות המבוטחים, הפנסיונרים והשאיירים בהתאם לחלוקה שתקבע הקרן לעניין זה, בגין היתרה שעולה על 5% מסך כל התחייבויות הקרן כאמור.

מנגנון האיזון האקטוארי כולל הוראה נוספת ולפיה ככל שגרעון הקרן עולה על 0.65% מסך התחייבויותיה, וזאת בשל הגדלת התחייבויות הנובעות מתיקון התקנון או שינוי בהוראות הדין, תהיה הקרן רשאית להפעיל את מנגנון האיזון האקטוארי, בכפוף לאישור המפקח על הביטוח.

גובה הגירעון או העודף האקטוארי עשוי להשתנות בשל שינויים שיחולו בהנחות האקטואריות ובגורמים נוספים המובאים בחשבון בעריכת המאזנים האקטואריים, ובמיוחד בגין שינויים שחלים בשיעורי ריבית ההיוון. סדרת שיעורי ריבית ההיוון נקבעת על פי שערי היוון מצוטטים על ידי חברה מצטטת שנבחרה לצורך כך על ידי משרד האוצר (להלן: "ווקטור הריביות").

היוון לפי ווקטור הריביות מתבצע על ידי היוונים של תשלומים או הכנסות עתידיים של הקרנות בכל תקופה לפי הנחת שיעורי תשואה חסרת סיכון ריאלית הצפויה לתקופה הנבחרת. שינויים קטנים יחסית בווקטור הריביות גורמים לשינויים גדולים בערך הנכסים וההתחייבויות, וכתוצאה מכך משפיעים באופן ניכר על היווצרות גירעון אקטוארי או עודף אקטוארי. יצוין כי אופן חלוקת כספי הסיוע הישיר לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקה זו היא בתיאום ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

ליום 30 ביוני, 2016 עומד שיעור הגירעון כאמור על 7.3% בכל אחת מהקרנות שבהסדר.

אומדן הסיוע הממשלתי וכרית הביטוח ליום 30 ביוני, 2016 מכסים את מלוא סכום הגרעון.

ג. כרית ביטחון לקרנות

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות, הודיע משרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת ביום 19 במאי 2003 כי תועמד כרית ביטחון לקרנות. על מנת להבטיח שימוש מיטבי בכרית הביטחון האמורה, הקים שר האוצר ועדה ציבורית לבחינת אופן השימוש בכרית הביטחון (להלן: "הועדה הציבורית").

במכתב מיום 16 ביוני 2009 הביא מנכ"ל משרד האוצר והממונה על התקציבים דאז את עמדת הדרג המקצועי במשרד האוצר באשר לעקרונות יישום כרית הביטחון (להלן: "מכתב העקרונות").

על פי מכתב העקרונות, יוקצה לכרית הביטחון עבור כל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר סכום מרבי של 11 מיליארד ש"ח צמוד למדד, בגין חודש דצמבר 2008, בתוספת 4% ריבית שנתית. סכום זה יותאם בהתקיים אירועים מסוימים כמפורט במכתב העקרונות.

במכתב מיום 13 ביוני 2010 הודיע הממונה על התקציבים במשרד האוצר כי הסכום המרבי שיוקצה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר כאמור במכתב העקרונות יועלה בסכום של 320 מיליון ש"ח, וכי ביתר האמור במכתב העקרונות לא יחול כל שינוי.

בהתאם להנחיית הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון, ניתן ביטוי במאזני הקרנות הוותיקות שבהסדר החל משנת 2008 לאמור במכתב העקרונות.

בהתאם לכך, סכום הסיוע בגין כרית הביטחון נכלל בדוחות הכספיים והאקטוארים.

ביום 7 באוגוסט 2011 הגישה הוועדה הציבורית את הדוח הסופי שלה לשר האוצר.

הוועדה הציבורית המליצה כי כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גירעון הקרנות הוותיקות שבהסדר הנובע מירידה בעקום הריבית, וזאת ביחס לריבית צמודה של 4%, אשר היתה בסיס לחישוב הגירעון האקטוארי של הקרנות במסגרת תכנית ההבראה שנקבעה להן.

כמו כן, בהמלצות הוועדה הציבורית נקבע, כי הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סך של 11 מיליארד ש"ח, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן, לעומת המדד לחודש דצמבר 2008, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור.

לסכום כרית הביטחון שנזכרת בהמלצות הוועדה הציבורית כאמור יש להוסיף סכום של 320 מיליון ש"ח כאמור במכתבו של הממונה על התקציבים במשרד האוצר מיום 13 ביוני 2010.

עוד יצוין, כי ביום 16 ביוני 2011 הוגשה תגובה מקדמית מטעם המדינה בבג"ץ 2959/11 קרן הפנסיה עתודות הוותיקה ואח' נגד שר האוצר ואח', אשר במסגרתה הודיעה המדינה, בין היתר, כי בכוונתה לעגן את המלצות הוועדה הציבורית בחקיקה ראשית, לאחר שיופץ תזכיר חוק מטעם הממשלה לעיון והערות.

בהתאם להודעת המדינה כאמור, פרסם משרד האוצר ביום 3 בינואר, 2012 תזכיר חוק, אשר כלל תיקונים מוצעים שונים לחוק הפיקוח, וזאת לצורך קביעתם של העקרונות והכללים להקצאת סכומים מתקציב המדינה לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר במטרה למתן את השפעת השינויים בעקום הריבית על זכויות העמיתים בקרנות.

ביום 16 בפברואר 2012 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את התיקונים המוצעים לחוק הפיקוח (להלן: "הטיוטה" או "טיוטת החוק"). טיוטת החוק כוללת, בין היתר, הוראות לעניין חישוב הסכומים שיוקצו לקרנות הפנסיה, בהתקיים התנאים הקבועים לכך בטיוטה, וזאת באופן התואם את המלצות הוועדה הציבורית, כפי שבאו לידי ביטוי בנוסחה 10 לדוח הוועדה. בהתאם להוראות הטיוטה, הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון יעמוד על סכום של 11.32 מיליארד ש"ח. סכום זה יעודכן לפי שיעור השינוי שחל במדד לעומת מדד חודש דצמבר 2008, ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה מהמועד האמור.

כן נכללת בטיטוט החוק הוראה, ולפיה גובה תקרת כרית הביטחון תותאם לירידה הצפויה בהתחייבויות הקרנות בשל תשלום קצבאות, וזאת בהתאם למנגנונים הקבועים בטיטוט ובכפוף לסייגים הקבועים בה לעניין זה. עוד מוצע לקבוע בטיטוט החוק כי כל סיוע נוסף שיינתן לקרנות שבהסדר לאחר מועד קבלת התיקון המוצע, ככל שיינתן, יבוא על חשבון כרית הביטחון, כך שסכום הסיוע הנוסף יופחת מכרית הביטחון.

הקרנות שבהסדר הביאו בפני משרד האוצר, במכתבן מיום 25 בינואר 2012, את הערותיהן לתזכיר החוק. במכתב האמור ציינו הקרנות, בין היתר, כי אין מקום לקבוע במסגרת החקיקה המוצעת הוראות שונות הנכללות בתזכיר החוק, ובכלל זה לעניין ההתאמה המוצעת בתקרת כרית הביטחון לירידה בהתחייבויות הקרנות, לעניין הפחתת הסיוע הנוסף שיינתן בעתיד (ככל שיינתן) מסכום כרית הביטחון, וכן לגבי גובה הריבית שתתווסף לסכום כרית הביטחון (היינו ריבית בשיעור של 3.48% במקום ריבית בשיעור של 4% בהתאם לעמדת הקרנות בעניין זה וכאמור במכתב העקרונות).

לאחר סבב דיונים בין משרד האוצר והקרנות הוותיקות האחרות (שלא מונה להן מנהל מיוחד), גובשה טיטוט חוק מעודכנת, הכוללת פרק נפרד לקרנות האחרות ולקרנות שבהסדר. טיטוט מעודכנת זו אושרה ע"י ועדת שרים לחקיקה ביום 22 ביולי 2012.

ביום 5 בנובמבר 2012 פורסמה ברשומות הצעת החוק הממשלתית לתיקון חוק הפיקוח לעניין כרית הביטחון לקרנות שבהסדר ולקרנות המאוזנות. ביום 3 בפברואר 2014 אושרה בכנסת, בקריאה ראשונה, הצעת החוק הממשלתית.

ערך הפיצוי העתידי, ליום המאזן, בגין כרית הביטחון מחושב כאמור בהצעת החוק, כהפרש בין שני הסעיפים להלן:

1. גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ווקטור הריביות ליום המאזן.
2. גירעון אקטוארי ליום המאזן, כאשר הריבית חסרת הסיכון הינה לפי ריבית קבועה בשיעור 4%.

השווי ההוגן של תקרת כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר המחושב על פי שוויה העתידי במועד איזילת ההון מהוון בווקטור הריבית הוא כ-34.3 מיליארדי ש"ח.

יצוין כי, בשל הנסיבות כמפורט לעיל ומטעמי זהירות, ובשים לב להוראות המפורטות בהצעת החוק, חושב הסכום המרבי שיוקצה לכרית הביטחון, כשהוא צמוד למדד דצמבר 2008 ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה. יצוין כי ככל שהחישוב היה מבוצע בהנחת ריבית בשיעור של 4% לשנה לפי מכתב העקרונות, היה הסכום המרבי המוקצה לכרית הביטחון גבוה מסכום כרית הביטחון המתקבל לפי החישוב שנערך בפועל, היינו צמוד למדד דצמבר 2008 ובתוספת ריבית בשיעור של 3.48% לשנה בהתאם להצעת החוק.

ערך פיצוי העבר ליום המאזן בגין כרית הביטחון עבור התקופה מינואר 2009 עד 30 ביוני, 2016 עומד על סך של כ-26,439 מיליוני ש"ח.

סך הפיצוי המחושב מתוך כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, הגיע ביום 30 ביוני, 2016 לכ-31,810 מיליוני ש"ח.

מידת ניצול כרית הביטחון תהיה עד לאיפוס הגרעון ולא תיצור עודף.

יצוין כי אופן חלוקת הסכומים מכרית הביטחון לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו, הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקה זו הינה בתיאום ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון כאמור במכתבו למנהל המיוחד מיום 27 באוגוסט 2013.

1. תיאור תמציתי של קרנות הפנסיה

1.1. מבנה ארגוני של קרנות הפנסיה

1.1.1. מינוי מנהל מיוחד

החל מיום 1 באוגוסט 2011 מכהן מר יואב בן אור כמנהל מיוחד של כל הקרנות הוותיקות שבהסדר.

בהתאם להוראות סעיפים 178 ו-170(ב) לחוק הפיקוח, מוקנים למנהל המיוחד "כל הסמכויות והתפקידים שיש למנהל עסקים במבטח, לדירקטוריון שלו, לוועדות הדירקטוריון שלו ולדירקטורים שלו...". תפקידים נוספים של המנהל המיוחד, הנוגעים לתכנית ההבראה החלה על הקרנות הוותיקות שבהסדר, קבועים בהוראות פרק ז'1 לחוק הפיקוח, ובהם איתור נכסי הקרן, מימוש ומכירתם; יישום התקנון האחיד; וכן מימוש התפעול המשותף של הקרנות הוותיקות שבהסדר.

1.1.2. ועדת מנהלה

לפי הוראות חוק הפיקוח, מונתה ועדת מנהלה בראשות שופט בדימוס לכלל הקרנות הוותיקות שבהסדר. לוועדת המנהלה כל הסמכויות הנתונות לוועדת הנהלה בהתאם לסעיף 72(ד) לחוק הפיקוח, היינו מינוי רואה חשבון ואישור דוחות כספיים. בנוסף, תפקידיה הם לאשר את תוכנית ההתייעלות שהכין המנהל המיוחד, כנדרש בחוק הפיקוח, בטרם הגשתה לאישור המפקח, וכן לאשר את המלצות המנהל המיוחד בדבר ביצוע מהלכי הבראה נוספים בקרנות הפנסיה, מעבר לנדרש בחוק הפיקוח.

חברי ועדת המנהלה:

השופט (בדימוס) ישי לויט - יו"ר.

מר שמואל אביטל - חבר.

מר גד ארבל – חבר.

1.1.3. ועדת השקעות

לפי הוראות סעיף 11 לחוק הפיקוח גמל, על דירקטוריון של חברה מנהלת למנות ועדת השקעות לכל קופת גמל שבניהול החברה, ורשאי הדירקטוריון למנות ועדת השקעות אחת למספר קופות גמל כאמור. בהתאם להוראות אותו סעיף, רוב חברי ועדת ההשקעות יהיו בעלי כשירות לכהן כדירקטורים חיצוניים, כהגדרת המונח בחוק החברות, התשנ"ט-1999, והמוגדרים בחוק הפיקוח גמל ובתקנות מס הכנסה כ"נציגים חיצוניים".

בתקנה 41(ב) לתקנות מס הכנסה, נקבע כי בקופת גמל אשר מונה לה מנהל מיוחד מכח חוק הפיקוח, ימנה המנהל המיוחד את חברי ועדת ההשקעות, באישור המפקח על הביטוח, והמנהל המיוחד יכהן כחבר בוועדת ההשקעות אך לא כיו"ר הוועדה, וכיו"ר הוועדה יכהן נציג חיצוני.

הוראות לעניין כשירות חברי הוועדה, דרכי מינויים, דרכי התכנסות הוועדה ודרכי עבודתה מצויות בתקנות מס הכנסה.

תפקידי ועדת ההשקעות קבועים בסעיף 10(ב) לחוק הפיקוח גמל ובתקנות מס הכנסה, ועיקריהם:

- קביעת מדיניות השקעות של הקופה במסגרת המדיניות הכוללת שקבע הדירקטוריון;
- קביעת סוגי עסקאות הטעונות אישור מראש של ועדת ההשקעות טרם ביצוען, וכן קביעת שיעורי ההחזקה בניירות ערך מסוגים שונים הטעונים אישור מראש בטרם רכישתם;
- קביעת נכסי בסיס של אופציות וחוזים עתידיים; קביעת שיעור מרבי של בטוחות שניתן להעמיד במסגרת עסקאות;
- קביעת סוגי ניירות ערך שניתן למכור בחסר;
- הנחיית בעלי תפקידים העוסקים בהשקעות, ביישום מדיניות ההשקעות ופיקוח עליהם או הנחיית גופים המנהלים השקעות מטעמם;
- קביעת אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעות; גיבוש כללים ונהלים לניהול ההשקעות;
- קבלת החלטות הנוגעות לשימוש באמצעי שליטה בתאגידים מוחזקים;
- ביצוע כל תפקיד אחר שיוטל ע"י הדירקטוריון (המנהל המיוחד) או הממונה על שוק ההון.

ניהול השקעות בקרנות ובקופות הגמל (שלהן נותנות הקרנות שירותי ניהול) מתבצע באמצעות חטיבת ההשקעות המאוחדת לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר.

במסגרת מערך ההשקעות הכולל המאוחד, מונו שתי ועדות השקעה, כאשר כל ועדה מטפלת בהשקעות הנוגעות למספר קרנות ו/או קופות גמל.

ועדה המטפלת בהשקעות של קרנות הפנסיה- מבטחים, חקלאים, בנין, אגד, הדסה ונתיב וחבריה הם:

מר ירום אריאב - יו"ר הועדה ונציג חיצוני.

מר רואי מכנס - נציג חיצוני.

מר ניר לינצ'בסקי – נציג חיצוני.

מר יואב בן אור - המנהל המיוחד.

ועדה שניה המטפלת בהשקעות של קרנות הפנסיה- מקפת וקג"מ.

ובהשקעות של כל קופות הגמל שלהן נותנות הקרנות הוותיקות שבהסדר שירותי ניהול, וחבריה הם:

מר יוסף אלשיך - יו"ר הועדה ונציג חיצוני.

מר אייל בן שלוש - נציג חיצוני.

מר רונן וולפמן - נציג חיצוני.

מר דודו זקן - נציג חיצוני.

מר יואב בן אור - המנהל המיוחד.

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר וכן קופות הגמל שבניהולן מהוות "קבוצת משקיעים" כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.

1.1.4. ועדת ביקורת

ועדת ביקורת מונתה על ידי הממונה על שוק ההון ביום 1 במרס 2008.

הוועדה מונה שני חברים חיצוניים:

י"ר הועדה- מר איתן השחר.

חבר ועדה- מר יוסי בהיר.

ואלה תפקידי ועדת הביקורת:

- דיון בדוחות המבקר הפנימי - דיון בדוחות שהגיש המבקר הפנימי וממצאיהם וכן מעקב אחר תיקון הליקויים שנמצאו בדוחות ויישום ההמלצות;
- דיון בליקויים מהותיים שעלו אגב עבודת ר"ח המבקר ומכתבי ר"ח המבקר;
- שמירה על אי תלות של המבקר הפנימי;
- בחינת קיום הוראות דין וכללים מקצועיים ואתיים החלים על הקרן, על נושאי משרה בה ועל עובדיה;
- אישור תכנית עבודה שנתית ותקופתית של הביקורת הפנימית, לרבות היקף משאבים, תדירות ביצוע הנושאים ובחינה לעניין קיום כיסוי לכל הנושאים וכן מעקב אחר יישום תכנית העבודה;
- דיון בנושאים נוספים העולים לסדר היום בהתאם לדרישת המנהל המיוחד ו/או הממונה;
- המלצה בדבר מינוי או פיטורין של המבקר הפנימי.

מועדי התכנסות ועדת הביקורת קבועים ומוגדרים מראש לאורך כל השנה. בישיבות מתקיימים דיונים הן בדוחות הביקורת והן בסטאטוס תוכנית עבודה של הביקורת הפנימית.

תפקידי ועדת הביקורת ומעורר הביקורת הפנימית מוגדרים בתקנה 19 לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז 2007 ומוסדרים במסגרת חוזר גופים מוסדיים 9-2007-14, בכתב המינוי של חברי הועדה, בהוראות הממונה וכן בנהלי ביקורת פנימית כתובים ומאושרים של הקרנות שבהסדר.

1.1.5. מטרות קרנות הפנסיה הותיקות

מטרותיהן העיקריות של הקרנות הינן לייסד, לכונן ולקיים קרנות פנסיה וקופות גמל לפי הצורך.

בהתאם להוראות חוק הפיקוח, התקין המפקח על הביטוח תקנון אחיד לקרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר. במסגרת התקנון האחיד מנהלות כיום הקרנות תוכניות פנסיה יסוד ותוכניות פנסיה מקיפה, ובהתאם להוראות חוק הפיקוח וחוק הפיקוח גמל הן מחויבות לפעול על פיו. זכויות המבוטחים בקרנות הן זכויות חוזיות הנקבעות בהתאם לתקנון הקרן או הקופה בה חבר המבוטח, בנוסחו כפי שיהיה מעת לעת. קרנות הפנסיה לעמיתים ותיקים פועלות על בסיס עקרון השוויון והערבות ההדדית בין העמיתים.

בהתאם להחלטת הממשלה, קרנות הפנסיה אינן מקבלות מבוטחים חדשים, למעט מבוטחים שהצטרפו לפנסיה תקציבית לפני שנת 1995, ולא חלפו שנתיים מתום החודש האחרון בפנסיה תקציבית, בכפוף להוראות התקנון.

1.2. ארועים מיוחדים מאז הדוח הכספי האחרון

להלן אירועים מיוחדים מאז הדוח הכספי האחרון, לרבות ארגון מחדש של קרנות הפנסיה ו/או חברה מנהלת, אמצעי התייעלות שננקטו, סכסוכי עבודה, שינויים מהותיים בבעלות או בהנהלה, רכישת חברות:

1.2.1. שינויים במבנה האירגוני

לא היו שינויים במבנה הארגוני בתקופת הדוח.

1.2.2. תוכנה

אופאל טכנולוגיות עתידיות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה בת המוחזקת בעקיפין בשיעור 100% על ידי קרן הפנסיה מבטחים.

החברה מספקת, לכל קרנות הפנסיה הותיקות שבהסדר, שרותי מחשוב שוטפים ותמיכה וליווי בהקמת מערכת הליבה החדשה לניהול זכויות (להלן-"מערכת מפנה"). במהלך תקופת הדוח פועלות הקרנות מבטחים, מקפת, קג"מ והדסה במערכת מפנה.

1.2.3. קופת הפנסיה לעובדי הדסה - תשלום דמי גמולים בחסר (2.33%)

פרוט לעניין הפרשות דמי הגמולים של המעסיק (הדסה) בקופת הפנסיה לעובדי הדסה וכן לגבי ההליך המשפטי המתנהל לעניין זה - ראו בביאור 14(ג) לדוחות הכספיים השנתיים של קופת הפנסיה לעובדי הדסה ובביאור 7 בדוחות הביניים של הקופה.

1.2.4. מחקרים

בהתאם לחוזר פנסיה 1-3-2013 נערך במהלך השנים 2013-2014 מחקר מקיף של ההנחות הדמוגרפיות והכלכליות המשמשות את הקרן לחישוב המאזן.

ביום 28 בינואר, 2015 התקבל אישור ממשרד האוצר לערוך את המאזנים בהתאם להנחות אשר פורטו בבקשת הקרנות. המאזן ליום 31 בדצמבר 2015 נערך בהתאם להנחות שקיבלו את אישור האוצר ואשר שימשו גם לעריכת מאזן השנה הקודמת.

1.2.5. מדיניות תגמול מנהלי השקעות

קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר פועלות להבטחת זכויות העמיתים, כפי שנקבעות בתקנון האחיד. לצורך כך, פועלות הקרנות להשגת תשואה על נכסיהן באופן שיאפשר את תשלום זכויות הזכאים לכך לפי הוראות התקנון האחיד. ביישום מדיניות ההשקעות מובאים בחשבון, בין היתר, היקף ומהות הנכסים העומדים לרשות קרנות הפנסיה, מגבלות רמת סיכון הנקבעות מראש וכן הוראות הדין לעניין אפיקי ההשקעה השונים.

במסגרת מדיניות התגמול של עובדי חטיבת ההשקעות, נמדדים אותם עובדים הן על ביצועיהם המקצועיים בתחומים הנתונים לאחריותם והן על תרומתם הכוללת לעמידה של החטיבה ביעדים הנקבעים מדי שנה.

מדיניות התגמול מביאה בחשבון את העמידה ביעדים שנקבעים מזמן לזמן לעניין התשואה על ההשקעות של נכסי הקרנות, ואף על השגת תשואות העולות על היעדים שנקבעו כאמור, וזאת בהתחשב בצורך להבטיח התנהלות ארוכת טווח בהתאם לאופי ולמהות ההתחייבות כלפי העמיתים. אמות המידה הפיננסיות מחושבות על פני תקופה של שלוש שנים לפחות, כדי להבטיח כי מדידת הביצועים נעשית בראייה ארוכת טווח. בנוסף, מדיניות התגמול נגזרת, בין היתר, בהשוואה למדדי ייחוס רלבנטיים, והיא כוללת בחינה של אופן הפעילות ברמה האישית, ברמה של חטיבת ההשקעות ובהיבט האיכותי לעניין העמידה ביעדים.

1.2.6. יישום תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014

ביום 11 באוגוסט 2014 פורסמו תקנות המסדירות את האופן שבו על המעסיק להעביר מידע על ההפקדות לקופת גמל. בתקנות נקבעו הוראות לפיהן הדיווחים וההיזונים החוזרים של החברה המנהלת והמעסיק ייעשו באמצעות דיווח ממוכן ובמבנה אחיד בהתאם להוראות הממונה.

בהתאם לתיקון התקנות מיום 24 בדצמבר 2015, ההוראות הקבועות בהן לגבי מעסיק המעסיק מעל 100 עובדים נכנסו לתוקף ביום 1 בפברואר 2016.

קרנות הפנסיה נערכו ליצירת מנגנונים מיכוניים לקבלת דיווחים ולהעברת היזונים חוזרים בהתאם למתכונת שנקבעה בתקנות ובהנחיות הממונה.

1.3. חקיקה ראשית וחקיקת משנה

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיבת כספים מקופת גמל) (סכומים נמוכים) (התשע"ו-2016 מיום 11.1.16).

סעיף 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשע"ה 2015 (תיקון 12) קובע כי ניתן למשוך כספים מקופת גמל עד סכום של 8,000 ש"ח. התקנות קובעות כי חברה מנהלת של "קופת גמל מורשית" (ובכלל זה קרן ותיקה), במידה ויושלמו התיקונים לתקנון האחד, כאמור בתקנה 4(ב) תשלח לעמיתים הודעה, במועד ובנוסח שעליו יורה הממונה, שבה יפורטו - (1) הזכות למשיכת כספים; וכן - (2) לעניין "קופת גמל מורשית" שאינה קרן ותיקה - משמעות הותרת הכספים לעניין תשלום דמי ניהול.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל) (תיקון מס' 2, התשע"ו-1457)

דחייה במועד כניסתן לתוקף של התקנות. המועד המתייחס למעסיקים בין 50-100 עובדים, נדחה לפברואר 2017. המועד המתייחס לכל המעסיקים מעל 5 עובדים, נדחה לפברואר 2018.

1.4. חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון

במהלך תקופת הדוח פורסמו ההנחיות המפורטות להלן:

1.4.1 דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים בגוף מוסדי

חוזר גופים מוסדיים 2016-9-2 מיום 6.1.16.

החוזר קובע מתכונת של דוח שנתי ודוח רבעוני, מרחיב את חובת הגילוי המוטלת על גופים מוסדיים ומפשט את המידע המוצג בו. חוזר זה מבטל את הוראת חוזר גופים מוסדיים 2014-9-12.

1.4.2 עמדת הממונה-איסדא

עמדת ממונה שה. 2016-1872 מיום 19.1.16.

מטרתו של הסכם איסדא היא ליצור אחידות וודאות בעסקאות בנגזרים ולהפחית את החשיפה של הצדדים לעסקאות. בהתאם לעמדת הממונה מצופה מגוף מוסדי ליצור תשתית משפטית המתאימה להתקשרויות בעסקאות נגזרים על ידי חתימה על הסכם איסדא עם הצד הנגדי לעסקה, וכן למסד נהלים שיעגנו את אופן פעילותו של הגוף המוסדי בתחום זה.

1.4.3 השקעה באג"ח מסוג CoCo

מכתב הממונה שה. 2016-2435 מיום 8.2.16.

לאחרונה הותר לבנקים בישראל לגייס הון באמצעות הנפקת כתבי התחייבות מסוג CoCo (convertibles contingent), הכוללות מנגנון ספיגת הפסדי הון. מטרתה של ההוראה לקבוע כי טרם השקעה בכתבי התחייבות מסוג זה, יקבע גוף מוסדי מדיניות בה יוגדרו כלים לזיהוי הסיכונים הגלומים ולמדידתם תוך עמידה על ההבדלים בינם לבין חובות אחרים שאינם כוללים מנגנונים מובנים לספיגת הפסדים. כמו כן מצופה מגוף מוסדי למסד מנגנונים לבקרה ולמעקב.

1.4.4

כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים

חוזר גופים מוסדיים 2016-9-5 מיום 17.2.16.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב 2012 קובעות מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים. במקביל לכך, הוסמך הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון להתאים את דרכי השקעת גופים מוסדיים לשינויים שחלו בעשור האחרון המשפיעים על הרכב תיק ההשקעות ודרך ניהולו. חוזר זה מבטל את הוראת חוזר גופים מוסדיים 2013-9-13.

1.4.5

עמדת ממונה-ממשק מעסיקים

מכתב ממונה 2016-10795 מיום 29.5.16.

עמדה זו מתייחסת לאופן היישום הראוי של סוגיה מרכזית אשר עלתה בבדיקה של אגף שוק ההון בנושא יישום ממשק ממעסיקים ועניינה אופן ביצוע ההתאמה בין פרטי הדיווח הממוכן לבין פרטי התנועה בחשבון הבנק של החברה המנהלת.

1.4.6

ביטול חובת הגשת דיווח דוח שנתי על יישום הוראות הדין על-ידי גופים מוסדיים

חוזר גופים מוסדיים 2016-10998 מיום 30.5.16

במסגרת המגמה להפחתת הנטל הרגולטורי, ביטל הממונה על שוק ההון את החוזרים הבאים:

- חוזר גופים מוסדיים 2013-9-12 "דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי גופים מוסדיים"
- חוזר גופים מוסדיים 2015-9-25 "דוח שנתי על יישום הוראות הדין על ידי גופים מוסדיים-תיקון".

לאור האמור, אין צורך לצרף דיווח זה לדוחות הכספיים ביניים ל־30 ביוני 2016.

2. מצב כספי-ההתחייבויות הפנסיוניות

2.1 הערכת ההתחייבות האקטוארית

ההתחייבויות הפנסיוניות ליום המאזן הינם הערכה אקטוארית על בסיס הדוח האקטוארי ליום 31 בדצמבר, 2015. הערכה חושבה בהתאם לאמור במכתב שהופנה למשנה לממונה על שוק ההון בטוח וחסכון, מיום 13 באפריל 2008, המפרט את שיטת העדכון האקטוארי הנדרש בדוחות ביניים ביחס לדוח השנתי האחרון, כמפורט להלן:

2.1.1

ההתחייבויות האקטואריות המוצגות במאזן ליום 31 בדצמבר, 2015 מייצגות את הערך המהוון של ההתחייבויות, לתשלומי פנסיה ופדיון הזכויות בעתיד, לפנסיונרים, עמיתים פעילים ולעמיתים בלתי פעילים ובניכוי הערך המהוון של דמי גמולים עתידיים כפי שחושב ונכלל בדוח האקטוארי של הקרנות. לצורך התאמת הנתונים לתום התקופה המדווחת בוצעו התאמה ומידוד של התזרימים כאמור ליום 30 ביוני, 2016.

הדוח האקטוארי נערך בהתאם להנחיות אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, לרבות הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה ותיקות להן מונה מנהל מיוחד.

2.1.2

הערכת ההתחייבויות הפנסיוניות והכנסות מדמי גמולים עתידיים חושבו על בסיס התזרימים ששימשו לחישוב ההתחייבויות האקטואריות של המאזן השנתי האחרון של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015. לצורך התאמת הנתונים לתום התקופה המדווחת בוצעו התאמה ומידוד של התזרימים כאמור ליום 30 ביוני, 2016.

2.1.3

מאחר שהחישוב מתבסס על תזרים סך כל ההתחייבויות, לא ניתן לפרט את המרכיבים השונים של ההתחייבויות ולא ניתן להפריד בין התחייבויות צבורות לבין התחייבויות שעתידות להצטבר, ומשכך הוצגו סך כל ההתחייבויות בסכום אחד לאחר ניכוי דמי גמולים עתידיים.

2.1.4

השינוי בגרעון בתקופת הדוח נובע בעיקר מהשפעות התשואה והשינוי בווקטור הריביות על הנכסים ועל ההתחייבויות הפנסיוניות.

2.2 גרעון הקרן

אלמלא הסיוע הממשלתי שהקרנות צפויות לקבל לפי הוראות החוק, היה להן גרעון אקטוארי שגובהו נאמד בסך 224,746 מיליוני ש"ח מרבית השינוי בגרעון זה נובע מהשינוי בווקטור הריביות ומהתשואה שהושגה בפועל מהשקעות הקרן לעומת התשואה החזויה.

2.3 אופן חישוב הסיוע לקרנות

כפי שפורט בדוחות הכספיים השנתיים של הקרנות ליום 31 בדצמבר, 2015, קיימות סוגיות בנושא אופן חישוב הסיוע הממשלתי לקרנות, הנמצאות בדיון בין הקרנות לבין משרד האוצר. נכון למועד פרסום הדוח הרבעוני, לא הסתיים בירור הסוגיות כאמור.

הנתונים הכספיים של הקרנות לרבעון זה מביאים בחשבון את האמור בטיוטת ההכרעה של הממונה על שוק ההון ממרס, 2012, לעניין עמדת משרד האוצר במחלוקת שבין המדינה לבין הקרנות בנוגע לסיוע הממשלתי. יצוין כי אין בהצגת הדוחות הכספיים לרבעון זה במתכונת האמורה כדי לגרוע או לוותר על כל זכות או טענה של הקרנות.

מאחר שאימוץ סופי על ידי הממונה של דרך החישוב כאמור בטיוטת ההכרעה, אם יתבצע, יביא למעשה להפחתה בהיקף הסיוע הישיר שתעביר הממשלה לקרנות הוותיקות שבהסדר, הוחלט להעביר את המחלוקות האמורות להכרעתו של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (כלכלי-פיסקאלי), תוך מתן זכות לכל אחד מהצדדים להעביר את החלטה שתתקבל לבחינה נוספת של היועץ המשפטי.

2.4 שיטת חלוקת הסיוע

במאזן האקטוארי הוקצה הסיוע כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו הוא זהה בכל אחת מהקרנות שבהסדר. שיטת חלוקת הסיוע היא בידיעת אגף שוק ההון באוצר.

2.5 כרית ביטחון לקרנות

הרחבה בעניין כרית הביטחון לקרנות - ר' בסעיף (ג) ב"פתח הדבר" לדוח זה.

כפי שפורט בסעיף (ג) האמור.

סך הסיוע המחושב בגין כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, הגיע לתאריך המאזן (30 ביוני, 2016) לכ-31,810 מיליוני ש"ח.

סכום זה כולל סך של כ-26,439 מיליוני ש"ח בגין התקופה שבין ינואר 2009 עד 30 ביוני 2016.

3. תוצאות הפעילות

3.1 תשואת קרנות הפנסיה (נומינלי ברוטו)

להלן שיעורי התשואה הנומינלית ברוטו שהשיגו הקרנות בתקופת הדו"ח:
כולל התשואה על הסיוע הישיר העתידי המהוון

שם הקרן	לתקופה מיום 1 בינואר 2016 ועד יום 30 ביוני 2016	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
מבטחים	4.94%	6.60%
קג"מ	5.16%	5.30%
מקפת	4.63%	6.37%
הדסה	5.06%	4.69%
בנין*	-	-
אגד	4.57%	1.82%
חקלאים*	-	-
נתיב*	-	-

* קרנות אלו אינן מחשבות תשואה, היות והתכלו מרבית נכסיהן.

4. השפעת גורמים חיצוניים

4.1 התחייבויות תלויות ותביעות:

השינויים בהתחייבויות התלויות והתביעות לעומת מה שפורט בדוחות הכספיים השנתיים צוינו בביאורים לדוחות הכספיים המצורפים.

5. בקרות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח של הממונה, יחתמו המנהל המיוחד ומנהל חטיבת הכספים, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי והבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקרות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes-Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי, מקוימת רבעונית החל מהדוחות הכספיים של שנת 2008.

הוראת סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי 'מקוימת עבור סוף השנה החל מהדוחות הכספיים של שנת 2011.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404 ביצעה הנהלת הקרנות החל משנת 2009 ובסיוע חברת ייעוץ, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על המתודולוגיות המקובלות, תוך שימוש במודל הבקרה של:

Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission COSO

כמו-כן, הקרנות ביצעו, על-פי הדרישות, בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של הבקרות העיקריות.

בשנת 2011 ביצעו הקרנות על-פי המתודולוגיות המקובלות עדכון למיפוי ולתיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים, לרבות לתהליכים מהותיים חדשים.

כמו כן, הקרנות ביצעו, בסיוע חברת הייעוץ, בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה מחודשת של הבקרות העיקריות, וזאת תוך התאמת מדגמי הבדיקות לתוצרי מיפוי הסיכונים.

למועד הדוחות הכספיים הסתיים שלב התיעוד ואמות תהליך התיעוד של הדוח לעמית.

הערכת הבקרות והנהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הקרנות, בשיתוף עם המנהל המיוחד ומנהל חטיבת הכספים של הקרנות, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרנות הפנסיה. על בסיס הערכה זו, המנהל המיוחד ומנהל חטיבת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הקרנות הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהקרנות נדרשות לגלות בדוחות הרבעוניים בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחכונן ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

6. בקרה פנימית על דיווח כספי:

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני, 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של קרנות הפנסיה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הקרנות על הדיווח הכספי.

יואב בן אור

המנהל המיוחד

30 באוגוסט, 2016

תאריך אישור הדוח:

הצהרה לגבי גילוי בדוחות הכספיים (certification)

אני, יואב בן אור, מצהיר כי:

סקרתי את דוח הביניים של קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה לימים ולתקופות המדווחים בדוח. אציין כי סכום ההתחייבות האקטוארית הוצג בדוחות על פי הערכה אקטוארית.

3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קרן הפנסיה; וכן-

(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, לרבות חברות בנות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה ובאותן חברות בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי; וכן-

4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, ולוועדת המנהלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.

(ג) אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יואב בן אור, המנהל המיוחד

30 באוגוסט, 2016

הצהרה לגבי גילוי בדוחות הכספיים (certification)

אני, אלי לוי, מצהיר כי:

סקרתי את דוח הביניים של קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד) (להלן: "קרן הפנסיה") לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 (להלן: "הדוח").

1. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי ואת תוצאות הפעילות של קרן הפנסיה וכן את התנועה בקרן הפנסיה לימים ולתקופות המדווחים בדוח. אציין כי סכום ההתחייבות האקטוארית הוצג בדוחות על פי הערכה אקטוארית.

3. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קרן הפנסיה; וכן-

(א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקרן הפנסיה, לרבות חברות בנות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בקרן הפנסיה ובאותן חברות בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

(ב) הערכנו את היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של קרן הפנסיה והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-

(ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי; וכן-

4. אני ואחרים בקרן הפנסיה המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, ולוועדת המנהלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של קרן הפנסיה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של קרן הפנסיה על דיווח כספי.

(ג) אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלי לוי, מנהל הכספים

30 באוגוסט, 2016

קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ
(בניהול מיוחד)

קרן פנסיה לעמיתים ותיקים

דוחות כספיים ביניים ליום 30 ביוני, 2016

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

<u>עמוד..... 4</u>	<u>דוח סקירה של רואה החשבון המבקר</u>
<u>עמוד..... 5</u>	<u>מאזנים</u>
<u>עמוד..... 7</u>	<u>דוחות הכנסות והוצאות</u>
<u>עמוד..... 8</u>	<u>דוחות תנועת הקרן</u>
<u>עמוד..... 9</u>	<u>ביאורים לדוחות הכספיים הביניים</u>

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לעמיתים של קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של קרן הפנסיה לעמיתים ותיקים של קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ - בניהול מיוחד (להלן - "הקרן"), הכולל את המאזן התמציתי ליום 30 ביוני, 2016 ואת הדוחות התמציתיים על הכנסות והוצאות והתנועה בקרן הפנסיה לתקופה של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותם תאריכים. ההנהלה אחראית לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים", בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר לגבי קרנות פנסיה ותיקות להן מונה מנהל מיוחד (להלן - "הנחיות הממונה") ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן - "התקנות"). אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להנחיות הממונה ובהתאם לתקנות.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל אנו מפנים את תשומת הלב לנושאים כדלקמן:
א. לאמור בביאור 4 לדוחות כספיים ביניים אלו ולביאורים א' ו-13 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2015 בדבר התחייבויות פנסיוניות וגרעון אקטוארי ולדוח האקטואר המצורף.

גרעון הקרן לפני הסיוע הממשלתי מסתכם ליום המאזן בכ-54,278 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2015 בכ-48,186 מיליוני ש"ח).
אומדן הסיוע הממשלתי ליום 30 ביוני, 2016 מכסה את מלוא סכום הגרעון.

ב. לאמור בביאור 5 לדוחות כספיים ביניים אלו בדבר התפתחות תביעות משפטיות שהוגשו נגד הקרן ומפורטים בביאור 17 לדוחות הכספיים השנתיים המבוקרים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015.

בְּרִיטְמַן אֶלְמָגוֹר זֶהר וְשׁוֹת'
רואי חשבון

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

תל אביב, 30 באוגוסט, 2016

תל אביב - משרד ראשי

מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 6701101 ת.ד. 16593

תל אביב, 6116402 | טלפון: 03-6085555 | פקס: 03-6094022 | info@deloitte.co.il

Seker - Deloitte גיבורי ישראל 7 ת.ד. 8458 נתניה דרום, 4250407	Deloitte Analytics הסיבים 7 ת.ד. 7796 פתח תקוה, 4959368	Deloitte מרכז עזריאלי 3 תל אביב, 6701101	משרד אילת המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 8810402	משרד באר שבע אלמות 12 פארק התעשייה עומר ת.ד. 1369 עומר, 8496500	משרד חיפה מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 3105502	משרד ירושלים קרית המדע 3 מגדל הר חוצבים ירושלים, 9777603 ת.ד. 45396 ירושלים, 9145101
טלפון: 09-8922444 פקס: 09-8922440 info@deloitte.co.il	טלפון: 077-8322221 פקס: 03-9190372 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-6070500 פקס: 03-6070501 info@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eliat@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
			נכסים
			רכוש שוטף
1,129,515	2,825,853	1,461,170	מזומנים ושווי מזומנים
212,402	237,962	194,883	חייבים ויתרות חובה
<u>1,341,917</u>	<u>3,063,815</u>	<u>1,656,053</u>	
			השקעות
			אגרות חוב מיועדות שהונפקו לקרן:
8,147,442	*8,351,700	7,964,611	עלות מתואמת
2,862,255	*802,314	3,167,434	סבסוד ממשלתי
<u>11,009,697</u>	<u>9,154,014</u>	<u>11,132,045</u>	
2,881,332	2,964,638	2,887,949	ניירות ערך שאינם סחירים
11,373,073	10,050,896	10,603,279	ניירות ערך סחירים
2,392,048	2,174,077	2,319,967	פקדונות והלוואות
<u>27,656,150</u>	<u>24,343,625</u>	<u>26,943,240</u>	סך כל השקעות
<u>11,734</u>	<u>12,134</u>	<u>11,110</u>	רכוש אחר
<u>1,735,000</u>	<u>1,620,000</u>	<u>1,756,000</u>	סיוע ממשלתי עתידי בגין אי-העלאת גיל הפרישה לנשים
<u>30,744,801</u>	<u>29,039,574</u>	<u>30,366,403</u>	סך כל הנכסים
			בניכוי - התחייבויות אחרות
1,555	2,008	2,595	מעסיקים
237,472	233,199	242,730	התחייבויות שוטפות אחרות
56,917	55,794	37,748	חוזים עתידיים
30,281	30,111	30,063	התחייבויות בשל סיום יחסי עובד-מעביד
<u>326,225</u>	<u>321,112</u>	<u>313,136</u>	
<u>30,418,576</u>	<u>28,718,462</u>	<u>30,053,267</u>	סך כל הנכסים, נטו

* סווג מחדש ראה ביאור 7.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ (בניהול מיוחד)
קרן פנסיה לעמיתים ותיקים

מאזנים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני		
	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
-	-	-	התחייבויות תלויות ותביעות (ביאור 5)
74,006,000	73,082,000	79,408,000	<u>סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות</u>
(1,800,000)	(3,963,000)	(2,010,000)	סבסוד ממשלתי באמצעות אג"ח מיועדות מסוג ערד
(38,126,424)	(37,334,538)	(41,145,733)	שהקרן השקיעה בהן או צפויה להשקיע בהן בעתיד
(3,661,000)	(3,066,000)	(6,199,000)	אומדן סיוע ממשלתי ישיר עתידי
30,418,576	28,718,462	30,053,267	סיוע ממשלתי בגין כרית ביטחון
			סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי
			<u>גרעון אקטוארי לפני אומדן סיוע ממשלתי עתידי</u>
(47,477,000)	(47,477,000)	(48,186,000)	יתרת גרעון לתחילת תקופת הדוח
1,113,000	1,028,000	257,000	התפתחויות דמוגרפיות וכלכליות
(1,378,000)	(337,000)	(6,349,000)	השפעת השינוי בריביות ההיוון ובתשואת הקרן על הגרעון
(316,000)	-	-	שינויים אחרים בהנחות ובשיטות
(128,000)	-	-	שינוי חקיקה ותקנון
(48,186,000)	(46,786,000)	(54,278,000)	יתרת גרעון לסוף תקופת הדוח
			<u>סיוע ממשלתי</u>
			סיוע ממשלתי עתידי לפני שינוי בריביות ההיוון:
2,792,000	2,882,000	2,766,000	סבסוד ממשלתי עתידי באמצעות אג"ח מיועדות שהונפקו לקרן
1,746,000	1,860,000	1,531,000	סבסוד ממשלתי עתידי באמצעות אג"ח מיועדות שהקרן צפויה להשקיע בהן בעתיד
37,507,000	37,528,000	38,030,000	אומדן סיוע ממשלתי ישיר ועתידי
1,720,000	1,647,000	1,731,000	סיוע ממשלתי עתידי בגין אי-העלאת גיל הפרישה לנשים
3,661,000	3,066,000	6,199,000	סיוע ממשלתי עתידי בגין כרית ביטחון
760,000	(197,000)	4,021,000	השפעת השינוי בריביות ההיוון על הערכת הסיוע הממשלתי העתידי
48,186,000	46,786,000	54,278,000	
-	-	-	יתרת גרעון לסוף התקופה לאחר ניכוי סיוע ממשלתי
30,418,576	28,718,462	30,053,267	<u>סך כל ההתחייבויות הפנסיוניות בניכוי סבסוד וסיוע ממשלתי ויתרת גרעון</u>

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים בנינים.

יחזק סבן
מנהל אגף דוח

אלי לוי
מנהל חטיבת הכספים

יואב בן אור
המנהל המיוחד

30 באוגוסט, 2016
תאריך אישור
הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
	2015	2016	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
<u>הכנסות (הפסדים)</u>					
1,314	734	220	262	72	ממזומנים ושווי מזומנים
מהשקעות:					
2,492,170	167,839	572,472	(419,848)	315,761	מניירות ערך שאינם סחירים, נטו
68,928	184,281	(101,697)	(642,824)	133,178	מניירות ערך סחירים, נטו
49,176	(22,814)	5,105	(90,753)	36,039	מפקדונות והלוואות
398	269	149	6	99	ממקרקעין
<u>2,610,672</u>	<u>329,575</u>	<u>476,029</u>	<u>(1,153,419)</u>	<u>485,077</u>	
(385)	(52)	(1,122)	35	(586)	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
<u>2,611,601</u>	<u>330,257</u>	<u>475,127</u>	<u>(1,153,122)</u>	<u>484,563</u>	סך כל ההכנסות (הוצאות)
<u>הוצאות</u>					
הוצאות הנהלה וכלליות					
30,115	15,047	14,937	8,521	7,527	בניכוי - השתתפות בהוצאות
<u>30,115</u>	<u>15,047</u>	<u>14,937</u>	<u>8,521</u>	<u>7,527</u>	סך כל ההוצאות, נטו
<u>2,581,486</u>	<u>315,210</u>	<u>460,190</u>	<u>(1,161,643)</u>	<u>477,036</u>	עודף הכנסות (הוצאות) נטו - עובר לדוחות תנועה בקרן הפנסיה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שישה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני		
	2015	2016	2015	2016	
מבוקר	בלתי מבוקר				
	אלפי ש"ח				
28,527,278	28,527,278	30,418,576	29,718,142	29,965,929	סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לתחילת התקופה
					תוספות לנכסים
					דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים עבור:
818,056	404,888	380,827	203,655	191,150	פנסיית יסוד ומקיפה
2,581,486	315,210	460,190	(1,161,643)	477,036	עודף הכנסות (הוצאות), נטו - עובר מדוחות הכנסות והוצאות
					תקבולים אחרים והעברות
46,301	44,968	-	44,968	-	סיוע שנתקבל בגין אי העלאת גיל הפרישה לנשים
755,000	657,000	-	657,000	-	מקדמות בגין סיוע ממשלתי
53,094	25,986	25,935	12,485	12,370	תקבולים בגין פרישה מוקדמת
5,644	3,798	521	1,848	429	תקבולים בגין רכישת זכויות ואחרות
39,603	19,570	21,216	9,846	10,742	תקבולים מקרנות פנסיה, בעיקר בגין פנסיות משותפות והיוון
57,000	(58,000)	21,000	(158,000)	34,000	שינוי בגין התחייבות לסיוע ממשלתי עתידי בגין אי העלאת גיל פרישה לנשים
4,356,184	1,413,420	909,689	(389,841)	725,727	סך הכל תוספות (קיטון) לנכסים, תקבולים אחרים והעברות
					תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות
(2,340,189)	(1,162,181)	(1,207,687)	(580,462)	(605,174)	לגמלאים, נכים ושירים, נטו
(53,717)	(24,558)	(27,450)	(11,284)	(13,586)	החזרים לעמיתים שפרשו, נטו
(15)	(15)	(279)	(11)	(48)	החזרים למעסיקים ולאחרים
(70,965)	(35,482)	(39,582)	(18,082)	(19,581)	העברות לקרנות פנסיה, בעיקר בגין פנסיות משותפות והיוון
(2,464,886)	(1,222,236)	(1,274,998)	(609,839)	(638,389)	סך הכל תשלומים לגמלאים ולאחרים והעברות
1,891,298	191,184	(365,309)	(999,680)	87,338	תוספות (קיטון) לנכסים, נטו
30,418,576	28,718,462	30,053,267	28,718,462	30,053,267	סך נכסים, נטו לכיסוי התחייבויות פנסיוניות לסוף התקופה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

בִּיאור 1: - כללי

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 ביוני, 2016 ולתקופה של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן- דוחות כספיים ביניים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של הקרן ליום 31 בדצמבר, 2015 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, ולביאורים אשר נלוו אליהם (להלן- הדוחות הכספיים השנתיים).

בִּיאור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

הדוחות הכספיים ביניים נערכו על פי כללי החישוב והדיווח כמתחייב לצורך עריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות, בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון שבמשרד האוצר ובהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ד-1964.

הדוחות הכספיים ערוכים לפי כללי החשבונאות ודרישות גילוי אשר נקבעו בהוראות הממונה ובתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה אשר יושמו בכל התקופות המוצגות – ראה ביאור 7 להלן.

בִּיאור 3: - הֶלֶן פֶּרְטִים עַל מַדְד הַמַּחִירִים לְצֶרְכֵן וְשֶׁעַר הַחֲלִיפִין שֶׁל הַדּוֹלָר שֶׁל אַרְה"ב וְשִׁיעוּרֵי הַשִּׁינוּי שֶׁחָלוּ בָהֶם:

שער החליפין היציג של דולר ארה"ב	המדד הידוע (בנקודות *)	ליום
3.883	220.5	30 ביוני, 2016
3.769	222.2	30 ביוני, 2015
3.902	221.3	31 בדצמבר, 2015
%	%	שיעורי השינוי בתקופה
(0.49)	(0.40)	יוני 2016 (6 חודשים)
(3.09)	(0.50)	יוני 2015 (6 חודשים)
3.11	0.51	יוני 2016 (3 חודשים)
(5.30)	1.12	יוני 2015 (3 חודשים)
0.33	(0.90)	דצמבר 2015 (12 חודשים)

(* המדד לפי בסיס ממוצע 1993 = 100.

בִּיאור 4: - הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת הַפְּנִסְיוֹנִיּוֹת

א. הַעֲרַכְתָּ הַהֲתַחֵיבוּת הָאֶקְטוֹאָרִית

הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת הַפְּנִסְיוֹנִיּוֹת חוֹשְׁבוּ עַל בְּסִיס הָעֲרַכָּה שְׁבוּצָה עַל יְדֵי הָאֶקְטוֹאָר הַחִיצוֹנִי מֵרֵאשִׁית דוֹבִין לְדוֹחַ הָאֶקְטוֹאָרִי לְיוֹם 31 בְּדִצְמֵבֵר, 2015. אֵת הַהֲתַאֲמוֹת לְיוֹם 30 בְּיוֹנִי, 2016 בִּיצָעָה הָאֶקְטוֹאָרִית, הַגֵּב' וִיקְטוֹרִיָּה פֶּטְשֵׁנִיקוֹב.

הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת הַפְּנִסְיוֹנִיּוֹת מְחוֹשְׁבוֹת לְפִי רִיבִית הַיּוֹן עַל פִּי טְבֵלַת רִיבִיּוֹת מִשְׁתַּנָּה לְאוֹרֵךְ הַשָּׁנִים בְּהִתְאָם לְתִשׁוּאָת אֶג"ח מִמְשַׁלְתִּיּוֹת שֶׁנִּבְחָרוּ כְּמִדְגָּם מִיִּצָּג, הַמְשַׁקְפוֹת תִּשׁוּאוֹת חֲסְרוֹת סִיכּוֹן הַצְּפוּיּוֹת לְאוֹרֵךְ הַתְּקוּפָה לְהֵלֶן:

1. הַעֲרַכְתָּ הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת הַפְּנִסְיוֹנִיּוֹת וְהַכְּנָסוֹת מִדְּמִי גְמוּלִים עֵתִידִים חוֹשְׁבוּ עַל בְּסִיס הַתְּזָרִימִים אֲשֶׁר שִׁימְשׁוּ לְחִיּוּב הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת הָאֶקְטוֹאָרִיּוֹת שֶׁל הַמֵּאֲזֵן הַשָּׁנָתִי הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַקֶּרֶן לְיוֹם 31 בְּדִצְמֵבֵר, 2015. לְצוּרֵךְ הַתְּאָמָה הַנִּתּוֹנִים לְתוֹם הַתְּקוּפָה הַמְדוּוּחַת בּוֹצְעוֹ הַתְּאָמָה וּמִיָּדוֹד שֶׁל הַתְּזָרִימִים הַנ"ל לְיוֹם 30 בְּיוֹנִי, 2016.

2. מֵאַחַר שֶׁהַחִיּוּב מֵתְבַסֵּס עַל תְּזָרִים סָךְ כָּל הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת, לֹא נִיתֵן לְפָרֵט אֵת הַמֵּרְכִיבִים הַשּׁוֹנִים שֶׁל הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת וְלֹא נִיתֵן לְהַפְרִיד בֵּין הַתַּחֵיבוּיּוֹת צְבוּרוֹת לְבֵין הַתַּחֵיבוּיּוֹת שְׁעֵתִידוֹת לְהַצְטָבֵר, לְפִיכֵךְ הוּצְגוּ סָךְ כָּל הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת בְּסִכּוֹם אֶחָד לְאַחַר נִיכּוּי דְמִי גְמוּלִים עֵתִידִים.

3. הַשִּׁינּוּי בְּגִרְעוֹן בְּתְקוּפָה נּוֹבַע בְּעִיקָר מֵהַשְּׁפָעוֹת הַתִּשׁוּאָה וְהַשִּׁינּוּי בּוֹקְטוֹר הַרִיבִיּוֹת עַל הַנְּכָסִים וְעַל הַהֲתַחֵיבוּיּוֹת הַפְּנִסְיוֹנִיּוֹת.

ב. כִּיסוּי גְרָעוֹן הַקֶּרֶן

אַלְמֵלָא הַסִּיּוּעַ הַמְּשַׁלְתִּי שֶׁהַקֶּרֶן צְפוּיָה לְקַבֵּל לְפִי הוֹרָאוֹת הַחוּק, הִיָּה לֵה גְרָעוֹן אֶקְטוֹאָרִי שְׁגוּבָהוּ נֶאֱמַד בְּסָךְ 54,278 מִלִּיוֹנֵי ש"ח (לְיוֹם 31 בְּדִצְמֵבֵר, 2015 סָךְ כ- 48,186 מִלִּיוֹנֵי ש"ח). מֵרִבִּית הַשִּׁינּוּי בְּגִרְעוֹן זֶה נּוֹבַע מֵהַשִּׁינּוּי בּוֹקְטוֹר הַרִיבִיּוֹת וּמֵהַתִּשׁוּאָה שֶׁהוּשָׁגָה בְּפוֹעַל מֵהַשְּׁקָעוֹת הַקֶּרֶן לְעוֹמַת הַתִּשׁוּאָה הַחֲזוּיָה. אוֹמְדֵן הַסִּיּוּעַ הַמְּשַׁלְתִּי לְיוֹם 30 בְּיוֹנִי, 2016 מְכַסֶּה אֵת מְלוֹא סִכּוֹם הַגְרָעוֹן.

ג. בְּמֵאֲזֵן הָאֶקְטוֹאָרִי הוֹקְצָה הַסִּיּוּעַ כֵּךְ שִׁיעוֹר הַגְרָעוֹן בִּיחַס לְהַתַּחֵיבוּיּוֹת הַפְּנִסְיוֹנִיּוֹת בְּרוֹטוֹ הוּא זֶה בְּכָל אַחַת מֵהַקְּרָנוֹת שְׁבַהֲסֵדֵר. שִׁיטַת חֲלוּקַת זֶה הִיא בְּתִיאוֹם וְאִישׁוֹר הַמְּמוֹנָה עַל שׁוֹק הַהוֹן, בִּיטוּחַ וְחִסְכוֹן.

ביאור 4: - ההתחייבויות הפנסיוניות (המשך)

ד. כרית ביטחון לקרנות

כאמור בביאור 14 לדוחות הכספיים השנתיים, קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר זכאיות לכרית ביטחון, אשר מעמידה להן המדינה, ואשר נועדה להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות מפני תנודתיות בתשואות חסרות סיכון. אופן חלוקת הסכומים מכרית הביטחון לכל אחת מהקרנות הוותיקות שבהסדר, נעשית כך ששיעור הגרעון ביחס להתחייבויות הפנסיוניות ברוטו הוא זהה בכל אחת מהקרנות. שיטת חלוקה זו הינה בתיאום ובאישור הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון כאמור במכתבו למנהל המיוחד מיום 27 באוגוסט 2013.

הוספת כרית הביטחון תהיה עד לאיפוס הגרעון ולא תיצור עודף.

- נכון ליום המאזן, השווי ההוגן של תקרת כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר המחושב על פי שוויה העתידי במועד אזילת ההון מהוון בוקטור הריבית הוא כ-34.3 מיליארד ש"ח.
- ערך פיצוי העבר ליום המאזן בגין כרית הביטחון עבור התקופה מינואר 2009 עד 30 ביוני, 2016 ועומד על סך של כ-26,439 מיליוני ש"ח (כ-3,384 מיליוני ש"ח לקרן).
- סך הפיצוי המחושב מתוך כרית הביטחון לכל קרנות הפנסיה הוותיקות שבהסדר, הגיע ביום 30 ביוני, 2016 לכ-31,810 מיליוני ש"ח (כ-6,199 מיליוני ש"ח לקרן).

ביאור 5: - התחייבויות תלויות ותביעות

א. ד"ר פנינה בכר נגד קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות בע"מ, "עמיתים", הראל חברה לביטוח בע"מ וישראל שחר סוכנות לביטוח (MIA) - בקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית

ביום 14 באוגוסט 2016 הומצאו למשרדי הקרן תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית ("הבקשה") כנגד הראל חברה לביטוח בע"מ, קרן הפנסיה, "עמיתים" וישראל שחר סוכנות לביטוח (MIA) - סוכנות לביטוח פנסיוני (2010) בע"מ ("הנתבעות"). התביעה והבקשה הוגשו לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז.

עניינה של התובענה בטענה, כי נגבית מהמבוטחים בפוליסה לביטוח חיים קבוצתי לחברי ארגון מקבלי גימלה מקג"מ, פרמיית ביטוח עודפת ביחס לפוליסת הביטוח, פרמיה ללא כיסוי ביטוחי ופרמיה יקרה בעשרות אחוזים ביחס לפוליסות ביטוח אחרות, וזאת כשבתקנון הקרן לא מוזכרת גביית פרמיית ביטוח חיים לאלמן או לאלמנה.

עוד נטען בתובענה, כי הנתבעות פעלו בניגוד לחוק ולא הציגו בפני חברי הקבוצה עותק מפוליסת הביטוח המקורית; וכי הנתבעות הפרו את חובת הגילוי המוגברת החלה עליהן, עשו עושר ולא במשפט והטעו את מבוטחיהן.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג היא כל המבוטחים בהווה ובעבר שבוטחו על ידי קרן הפנסיה ומקבלים קצבאות שארים מהקרן ויורשיהם על פי דין או צוואה, אשר הנתבעות או מי מהן, ניכו או מנכות מקצבאות השארים החודשיות שהם מקבלים פרמיה עודפת הגבוהה בעשרות אחוזים מפוליסות ביטוח חיים קבוצתיות אחרות וכן מי מחברי הקבוצה שגילו בשנת 2013 היה יותר מ-75 שנים.

התובעת מעריכה את הנזק הכולל, אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה, בכ-33 מיליון ש"ח.

קרן הפנסיה טרם בחנה את הטענות המובאות בתביעה ובבקשה וטרם גיבשה את תשובתה לבקשה.

בִּיאור 5: - הַתְּחִיבּוּיּוֹת תְּלוּיּוֹת וְתַבִּיעוֹת (הַמְשָׁךְ)

ב. בְּתִקּוּפַת הַדּוּחַ חֵל עֵדְכוֹן בַּהֲלִיךְ הַמְשַׁפְּטִי הַנִּזְכָּר בְּבִיאור 17 (יג) לְדוּחַ הַכְּסָפִי הַשְּׁנָתִי, שֶׁעֲנִינּוּ תַבִּיעַת אֲלִיהוּ קְרִיצ'מָן נֶגֶד מִבְּטָחִים, כַּמְפּוֹרֵט לַהֲלֵךְ:

תְּשׁוּבַת הַקֶּרֶן לְבִקְשָׁה לְהַכִּיר בְּתַבִּיעָה כִּי־צוּגִית הוּגְשָׁה בִּמְאֵי 2016. בְּתִשׁוּבַת טַעֲנָה הַקֶּרֶן כִּי יֵשׁ לְדַחּוֹת אֶת הַבִּקְשָׁה. בְּתִשׁוּבָה נִטְעַן, בֵּין הִיתֵר, כִּי הַקֶּרֶן פִּעֲלָה בְּעִנְיָנוּ שֶׁל הַתּוֹבֵעַ בַּהֲתָאֵם לְהוֹרָאוֹת הַתְּקַנּוֹן; מִשְׁלָא בִּיקֵשׁ לְפָרוֹשׁ לְקַצַּבַת זְקָנָה אֶף שֶׁהִגִּיעַ לְגִיל הַזְּכָאוֹת לְקַצַּבַת זְקָנָה וְהַמְשִׁיךְ לְשֵׁלֶם דְּמֵי גְמוּלִים לְקֶרֶן, הוּא דַחָה בְּפוּעֵל אֶת פְּרִישְׁתּוֹ לְקַצַּבַת זְקָנָה. בְּנוֹסֶף, הַקֶּרֶן טַעֲנָה בְּתִשׁוּבַתָּהּ כִּי הַתַּבִּיעָה אֵינָה עוֹמֶדֶת בְּתַנְאֵי הַסֵּף הַקְּבוּעִים בַּהוֹרָאוֹת הַדִּין לְצוּרֵךְ אִישׁוּרָה כְּתַבִּיעָה יִצְוּגִית.

בִּיאור 6: - הוּצָאוֹת הַנְּהַלָּה וְכַלְלִיּוֹת

בְּמִסְגֶּרֶת הַנִּיחוּל הַמְשׁוֹתֵף שֶׁל קְרָנוֹת הַפְּנִסְיָה שֶׁבַּהֲסָדֵר מְשׁוּלְמוֹת חֵלֵק מֵהוּצָאוֹת בְּמִרוּכֵז עוֹבֵר כָּל הַקְּרָנוֹת. נְעִרְכַת הַתְּחַשְׁבֻנוֹת בֵּין הַקְּרָנוֹת וְנִזְקָפוֹת הוּצָאוֹת עַל פִּי מוֹדֵל שְׂאוּשֵׁר.

לְהֵלֵךְ הַהֲרַכֵּב:

לְשָׁנָה שֶׁהִסְתִּימָה בְּיוֹם 31 בְּדִצְמֵבֵר	לְתִקּוּפָה שֶׁל שִׁישָׁה חֻדְשִׁים שֶׁהִסְתִּימָה בְּיוֹם 30 בְּיוֹנִי		לְתִקּוּפָה שֶׁל שְׁלוֹשָׁה חֻדְשִׁים שֶׁהִסְתִּימָה בְּיוֹם 30 בְּיוֹנִי		
	2015	2016	2015	2016	
מְבוֹקֵר	בְּלִתֵּי מְבוֹקֵר				
	אַלְפֵי ש"ח				
13,858	6,934	7,523	4,714	3,944	שִׁכָּר וְנִלוּוֹת
835	458	(66)	(439)	(148)	עֵדְכוֹן הַהֲתַחִיבּוֹת לְעוֹבְדִים
7,450	3,629	3,700	2,061	1,984	הַחֲזָקַת מְשָׂרָד וְתַפְעוּלִיּוֹת שׁוֹנוֹת
2,244	1,024	1,078	514	541	הַפְּחַתַת רִכּוּשׁ אַחֵר
5,728	3,002	2,702	1,671	1,206	מַחְשׁוּב, נְטוֹ
<u>30,115</u>	<u>15,047</u>	<u>14,937</u>	<u>8,521</u>	<u>7,527</u>	סָה"כ

בִּיאור 7: - שִׁינוּי שִׁיטָה וְסִיוּג מַחֲדָשׁ- אַגְרוֹת הַחֹב הַמִּיּוֹעְדוֹת מִסּוּג ״עֶרֶד״

בִּהְתַּאֵם לְהוֹרָאוֹת הָאוֹצֵר שׁוֹנְתָה שִׁיטַת הַהֲצָגָה שֶׁל אג״ח מִיּוֹעְדוֹת מִסּוּג עֶרֶד הַחַל מִיּוֹם 28
בְּדִצְמֵבֵר 2015.

בִּהְתַּאֵם לְשִׁינוּי הוֹצָגוֹ אג״ח מִיּוֹעְדוֹת בְּשׁוּוֹי הוֹגֵן לְלֹא הַתְּחַשְׁבוֹת בִּפְרַמִּיית הַסְּבִסוּד מִמְשַׁלְתִּית.

בְּשָׁנִים קוֹדְמוֹת הוֹצָגוֹ אג״ח עֶרֶד לְפִי מוֹדֵל הַשְּׁעֵרוֹךְ שֶׁקְּבֵעָה חֶבְרַת ״מְרוּחַ הוֹגֵן״
הַכּוֹלֵל פְּרַמִּיית סְבִסוּד מִמְשַׁלְתִּית כַּךְ שֶׁתְּזָרִים הַמְּזוּמָנִים הַמְּהוּוֹן בְּרִיבִית הַמְּתַאיְמָה
מִהַמְטְרִיצָה, בְּתוֹסַפַּת פְּרַמִּיית הַסְּבִסוּד מְבִיא לְמַחִיר אַגְרַת הַחֹב בְּמוֹעֵד בִּיצוּעַ הַעֲסָקָה.

פְּרַמִּיָּה זוֹ נִשְׂאֶרֶת קְבוּעָה עַד לְמוֹעֵד פְּדִיוֹן הַנֶּכֶס, וּמִשְׁמַשֵּׁת לְצוּרֵךְ שִׁיעָרוֹךְ הָאִיגְרַת עַד מוֹעֵד
פְּדִיוֹנָה הַסּוֹפִי.

נִתּוֹנֵי הַהִשׁוּוּאָה לְיוֹם- 30.06.2015 שֶׁל הַהֲשַׁקְעָה בְּאג״ח מִמְשַׁלְתִּיּוֹת מִיּוֹעְדוֹת מִסּוּג עֶרֶד, סוּוּגוֹ
מַחֲדָשׁ עַל מִנַּת לְהַצִּיג בְּאוֹתוֹ אֹפֵן אֶת הַסְּבִסוּד הַמְּשַׁלְתִּי בְּגִין הָאג״ח מִיּוֹעְדוֹת מִסּוּג עֶרֶד
וּמִירוֹן:

כְּמוֹצָג בְּדוּחֹת אֵלֶּה	סִיוּג מַחֲדָשׁ אַלְפִי שׁ״ח	כִּפִּי שֶׁהוֹצָג בְּעֵבֶר	
8,351,700	(234,206)	8,585,906	עֵלוֹת מוֹתְאָמַת
802,314	234,206	568,108	סְבִסוּד מִמְשַׁלְתִּי
9,154,014	-	9,154,014	אג״ח מִיּוֹעְדוֹת